

Vergaderjaar 2012–2013

22 054

Wapenexportbeleid

Nr. 204

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag, 8 oktober 2012

Naar aanleiding van de motie van het lid Voordewind c.s. van 22 december 2011 (Kamerstuk 22 054, nr. 184) en de toezegging uit de Kamerbrief van 2 juli 2012 (Kamerstuk 22 054, nr. 199) om de Tweede Kamer te informeren bij hervatting van de vergunningafgifte aan Egypte, berichten wij uw Kamer het volgende.

Aanvragen voor vergunningen ten behoeve van wapenexport naar Egypte zijn sinds begin februari 2011 aangehouden vanwege de ontwikkelingen in het land destijds. Tijdens het AO wapenexport dd. 21 december 2011 (Kamerstuk 22 054, nr. 190) hebben wij aangekondigd dat vergunningaanvragen weer in behandeling zouden worden genomen. Daarbij hebben wij gezegd dat de regering zeer terughoudend zou zijn bij de beoordeling van deze aanvragen. Wij hebben benadrukt dat streng zou worden getoetst en dat geen vergunningen zouden worden afgegeven voor goederen die kunnen worden ingezet bij onderdrukking van de burgerbevolking en bij mensenrechtenschendingen. Ook hebben wij gezegd dat de legitieme veiligheidsbehoeften van Egypte een rol zullen spelen in de beoordeling. Daarnaast hebben wij gemeld dat bij de beoordeling van aanvragen rekening zou worden gehouden met de problematiek van lopende contracten en claims waarmee bedrijven geconfronteerd kunnen worden. Een belangrijke overweging om aanvragen weer in behandeling te nemen is dat het aanhouden van aanvragen Nederlandse bedrijven benadeelt ten opzichte van bedrijven uit andere EU-lidstaten.

Op 31 mei jl. werd de noodtoestand, die in Egypte onafgebroken bestond sinds 1981, opgeheven. Op 23 mei en 17 juni jl. zijn presidentsverkiezingen gehouden die ordentelijk zijn verlopen. Mohammed Morsi werd op 30 juni jl. als president geïnaugureerd. President Morsi heeft vervolgens op 2 augustus jl. een burgerregering ingezworen. Met de pensionering van generaals Tantawi en Anan op 12 augustus jl. en het ongedaan maken van de wetgevende macht die het leger tijdelijk uitoefende, heeft president Morsi het civiele karakter van het landsbestuur willen onder-

strepen. Op 26 september jl. heeft president Morsi in zijn toespraak tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties onderstreept de Egyptische staat te willen grondvesten op rechtszekerheid, democratie en respect voor de mensenrechten. Een nieuwe grondwet is in voorbereiding. Egyptenaren zullen zich daarover uitspreken per referendum, waarna parlementsverkiezingen volgen. Binnenlandse onlusten vergelijkbaar met die van vorig jaar en begin dit jaar zijn niet meer waargenomen. Er is op dit moment geen sprake van geweld tegen de bevolking.

In het licht van het bovenstaande hebben wij besloten om een aantal exportvergunningen te verlenen voor de uitvoer van een radarsysteem en van toebehoren van short range draagbare rondzoekradars. De toebehoren, bestemd voor gebruik als onderdeel van in de VS onder licentie geproduceerde rondzoekradars, bestaan uit verschillende goederen waarvan slechts enkele militaire goederen zijn in de zin van het Besluit Strategische Goederen (draagtuig, opslagkist, afdekdop) omdat zij specifiek voor de bovengenoemde radars zijn ontworpen. Deze toebehoren gaan eerst naar de VS, waarna ze samen met de radars onder het Foreign Military Sales programma (FMS) aan de Egyptische strijdkrachten geleverd zullen worden.

Een van de vergunningen valt onder de nieuwe rapportage verplichting voor versnelde parlementaire controle bij specifieke wapenexportaanvragen met een waarde van € 2 000 000,- en meer. Het gaat hierbij om een radarsysteem en delen daarvoor ter waarde van € 3 562 000,00. Het systeem wordt geleverd aan een scheepswerf in de Verenigde Staten, en wordt geïntegreerd in één van de schepen die de VS onder het FMS programma aan de Egyptische marine zal leveren. De VS heeft voor alle bovengenoemde leveranties al exportvergunningen verleend.

Alle aanvragen zijn getoetst aan de acht criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport¹. In de afweging om onderhavige vergunningen wel of niet te verlenen was doorslaggevend dat de goederen, gezien hun aard, niet kunnen worden gebruikt voor schendingen van mensenrechten of interne repressie (criterium 2).

De rondzoekradars en radarsystemen worden op verschillende plaatsen in de wereld gebruikt bij grensbewaking en maritieme surveillance. Voor controle in stedelijke gebieden zijn de radars niet geschikt. Ook Egypte heeft de radars aangeschaft om deze te gebruiken voor grensbewaking en maritieme surveillance, zoals bij de bewaking van de grensgebieden met Israël, de Gazastrook en Libië, voor bewaking van kritische objecten zoals olie-installaties, en voor beveiliging van de territoriale wateren. De huidige onrust in de Sinai-woestijn aan de grens met Israël en de Gazastrook benadrukt het belang van goede grensbewaking en veiligheidshandhaving voor de regionale stabiliteit en voor de veiligheid van de buurlanden van Egypte. Ook landen als de VS, Israël en Jordanië beamen dit punt.

Tenslotte hebben wij kennis genomen van twee recente rapporten van Amnesty International («Agents of repression» en «Brutality unpunished and unchecked»). Hierin staan mensenrechtenschendingen tegen demonstranten gedocumenteerd die in de 16 maanden dat de *Supreme Council of the Armed Forces* (SCAF) aan de macht was, zijn gepleegd (februari 2011 tot mei 2012). De schendingen werden onder SCAF-bewind gepleegd door politie en leger. Amnesty International roept in dit licht exporterende landen op voorlopig alle leveranties van traangas, kleine en lichte wapens en bijbehorende munitie, en gepantserde voertuigen stop te zetten, totdat de nieuwe Egyptische autoriteiten maatregelen hebben

¹ GS 2008/944 van 8 december 2008

ingevoerd om mensenrechtenschendingen door veiligheidstroepen bij de ordehandhaving van protesten te voorkomen. De regering verleent geen vergunningen voor dergelijke goederen.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
H. Bleker